

*ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА*

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број V бесплатан примерак
МАЈ 2018. Косовска Митровица

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

РАТАРСТВО

-Земљорадничке задруге - Зоран Милосављевић дипл.инж.

ЗАДРУГАРСТВО

- Добра хигијенска пракса у производњи малине – Љиљана Гвоздић дипл.инж.

СТОЧАРСТВО

-Телесна кондиција крава – Косовка Јакшић дипл.инж.

ЗАШТИТА БИЉА

-Контрола појаве корова у кукурузу - Сениша Недељковић дипл.инж.

ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС – а

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoronuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА – БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

ЗЕМЉОРАДНИЧКЕ ЗАДРУГЕ

Једна од најуктелнијих тема у овој години је формирање земљорадничких задруга у Републици Србији. Задруга представља облик пословног предузећа које својим члановима обезбеђује добит. Задруга је правно лице, а задругари својим пословањем по задружним принципима остварују своје интересе. Задругар је физичко лице које је члан задруге, које преко задруге продаје своје производе, услуге, као и набавља репроматеријал, производе и др. за обављање своје делатности. Задруга се оснива и послује на задружним вредностима које се спроводе по задружним принципима којима се руководе сви задругари:

-Добровиљност-задруге су добровољне организације отворене за све људе који могу користити њихове услуге и који су вољни да прихвате одговорност која произилази из чланства.

-Демократска контрола чланста-Задруге су демократске организације под контролом својих чланова, који активно учествују у одређивању политике и доношењу одлука. Задругари имају једнако право гласа, један члан један глас.

-Економско учешће-право задругара да на правим основама стичу добит за личне и заједничке потребе.

-Аутономна независност-Задругом управљају задругари са циљем самопомоћи и под њиховом је контролом.

-Задружно образовање-Задруга осигурава образовање и обуку чланства, изабраних представника, менаџера и запослених и на тај начин осигурава њихов активни допринос развоју своје задруге.

-Међузадружна сарадња –Задруге најефикасније служе својим члановима ако јачају покрет задругарства заједничким радом кроз локалне, регионалне, националне и интернационалне задружне организације.

-Брига за заједницу-Задруге доприносе развоју својих заједница путем политике коју одобре њихови чланови.

Код организовања пољопривредних произвођачау задруге, пољопривредници одговарају за обавезе задруге само до висине својих улога, што представља одређену правну сигурност за произвођаче да ће у случају лошег пословања задруге, њихова приватна имовина која није ушла у капитал задруге бити заштићена.

Нови Закон о задругама регулише превођење друштвене и државне својине у задружну у свим случајевима када је задруга власник. Број задругара за онивање задруге сада је пет, при чему задруге са малим бројем задругара неће морати да имају Управни и Надзорни одбор већ само Скупштину. Задруга се оснива на оснивачкој скупштини закључењем Уговора о оснивању. Оснивачи и задругари могу бити домаћа и страна физичка лица у складу са законом. Оснивачку скупштину сазива представник оснивача који су одлучили да оснију задругу. Оснивачка скупштина се може одржати и пуноважно одлучивати само ако присуствује најмање пет оснивача. Скупштина доноси одлуке већином присутних гласова, а један од присутних чланова се бира за председника Скупштине. Право на управљање задругом имају сви задругари. То право остварују на седницама Скупштине задруге. Задругари задругом управљају и преко Управног одбора који чине изабрани представници задругара. Управни одбор се бира када задруга ма више од 20 чланова. Управни одбор представља оперативни орган који се чешће састаје. Надзорни одбор обавља контролу и надзор над радом Управног одбора и директора задруге. Управни и Надзорни одбор и директор задруге треба најмање једном годишње да обавештавају Скупштину задруге о свом раду и активностима које су им по задружним правилима на решавање и поступање.

Директор задруге је руководећи орган и по закону одговоран за вођење послова и законито поступање задужен за односе које задруга заснива са запосленим радницима и

спровиђење у дело одлука које су донеле Скупштина и Управни одбор задруге. Задаци руковођења су: планирање радних задатака, подела радних задатака уз давање стручних упустава, контрола извршења радних задатака, као и комуницирање са субјектима из поривредног и друштвеног окружења.

Важно је да се рацијоналном производњом и правилним пословањем смање трошкови током производње, а повећа њен дотадашњи капацитет. Успешно пословање задруге ја да пољопривредни произвођачи живе од свог рада и опстану на тржишту. Задруга обавља законом дозвољене делатности, при чему врсту задруге одређује претежна делатност која је као таква одређена оснивачким актоми уписана у Регистар. Али уколико задруга осим претежне делатности обавља и друге законом дозвољене делатности и оне се наводе у оснивачком акту. Да би задруга добро функционисала потребно је да сарађује са себи сличним задругама, као и да сви њени чланови одговорно раде.

Циљеви формирања задруге биће оправдани ако се усвоје планска документа : Стратегија развоја задруге, Финансиски пла и план маркетинга.

У задругу могу добровољно приступити сви који испуњавају услове да послују са задругом, а такође и иступити из ње када према њој испуне све своје обавезе.

Задруга би требало да има интерес да стално повећава обим свог пословања. Задруга би требало да прима нове чланове задруге тј. Нове задругаре. Најлогичније је да се ти задругари регрутују из редова оних домаћина који су били успешни кооперанти задруге.

Саветодавац ратарства и повртарства Зоран Млосављевић

Добра хигијенска пракса у производњи малине

На нашем округу задњих пар година површина под малином значајно се повећава, а заступљене сорте су Виламет, Микер, Полка и Полана.

Како би квалитет био на задовољавајућем нивоу, нарочито на газдинствима која се баве тржишном производњом, потребно је благовремено организовати бербу, као и испоштовати све њене правилности.

Уколико се приликом избора парцеле водило рачуна да се оне не налазе близу штала, складиштења стајњака, одлагања отпада и отпадних вода, лакше је одржавање хигијенских услова у производњи и берби.

Приликом наводњавања важан је и квалитет воде, који у великој мери зависи од извора. Зато треба избегавати све оно што може бити сумњиво, односно ако су у близини извора отпадни материјали, вода, стајњак, сеоска канализација и др. Собзиром да се током године квалитет воде може мењати, потребно је знати микробиолошке, хемијске и механичке особине воде.

Ђубрење стајњаком треба бити новембра-децембра, тако што се добро згорео стајњак растура и одмах уноси у земљиште. Тоје најсигурнији начин, а никако остављати стајњак по површини.

Резидбу треба радити одмах након бербе. Када се изврши уклањање двогодишњих изданака и проређивање нових, добијањем у простору, добија се и у превентивној заштити, зато што су стари изданци извор заразе за младе изданке. Овом мером се постиже на општем здравственом стању засада.

Хигијена берача

Берач треба бити едукован и одговоран за свој посао.

Руке треба прати сваки пут пре почетка рада, након паузе, одмах након употребе тоалета, после руковања зараженим материјалом и др. Руке треба прати чистом водом и сапуном, а онда обрисати папирним убрисима. Уколико се носе рукавице, пре њиховог коришћења руке треба опрати чистом водом и сапуном. Најбоље је уколико се користе рукавице да оне буду за једнокраку употребу, а никако оштећене

или задрљане.

Берачи треба да носе чисту одећу и обућу, а смеју јести и пушити на одређеним местима за то. Личне ствари, накит и сатови, се не смеју носити у област производње свежег воћа, зато што могу бити узрочник безбедности хране којом се рукује.

Здравље берача

Берачи са симптомима пролива, повраћања и жутице не смеју радити, а уколико имају неку посекотину прекрити је водоотпорним завојем, каои не кијати и кашљати преко свежег воћа.

Санитарни објекти

Санитарни објекти, тоалети морају бити у близини парцеле, али не близу извора воде за наводњавање. У њима мора бити тоалет папир и редовно чишћење средствима за хигијену.

Опрема за бербу

Одржавати гајбице за бербу увек чисте, опране, по потреби дезинфиковане, увек само за ту намену, а у другом случају детаљно их спремити за употребу. Кутије за бербу су за једнократну употребу.

Гајбице се увек држе или у руци или на носачу, а никако по површини засада.

Транспорт обраног воћа

Транспортно средство пре и после транспорта воћа мора се темељно очистити и дезинфиковати. За дезинфекцију користити средства за прехранбену индустрију. Ако се транспортно средство користи и у друге сврхе, пре транспорта и после транспорта воћа, мора се темељно очистити и опрати, а по потреби и дезинфиковати, како би седовело

намени.

Препорука свим учесницима у производњи свежег воћа је да се придржавају наведених мера како би хигијенска исправност плодова била на завидном нивоу.

Саветодавац воћарства и виноградарства Љиљана Гвоздић

ТЕЛЕСНА КОНДИЦИЈА КРАВА

Оцењивање телесне кондиције крава даје додатне корисне информације за побољшање менаџмента стада. Главни је циљ постићи оптималну кондицију краве у време телења што значајно утиче на њену производњу и здравље у наступајућој лактацији. При оцени телесне кондиције највећа пажња посвећује се наслагама масног ткива на неколико специфичних места код краве. Узгајивач формира оцену телесне кондиције краве на основу посматрања и опипавања наслага масног ткива. Препоручује се да се обавља оцењивање и води евиденција о телесној кондицији крава да би се на време откриле и спречиле нежељене појаве. Телесна кондиција краве не би смела у току производног циклуса да варира више од једног бода (од оцене 2,5 у првом делу лактације до оцене 3,5 у засушењу и у време телења).

Специфична места на крави су: седне кврге, јаме око корена репа (улоке), кукови, бочне кврге, слабински пршљенови, ребра.

Прво се процењује:

- испуњеност масним ткивом репне јаме и
- прекривеност масним ткивом седних и бочних кврга.
- Слабински пршљенови, кукови и ребра процењују се као додатни параметри
- Прво се посматрањем оцењује спољашњи изглед, а затим се опипавањем одређује коначна оцена
- Оцењују се музне краве, засушене краве и стеоне јунице.

Пожељна телесна кондиција у:

- периоду телења је 3 ,5

- периоду средње лактације 3,0
- периоду највеће производње 2,5
- периоду засушења 3,5.

Да би се контролисала телесна кондиција крава треба обезбедити:

- максимално конзумирање хране,
- довољне количине влакана у оброку,
- одговарајуће количине миверала и воде,
- заступљеност одговарајуће количине протеина у оброку.

Оцене телесне кондиције музних крава:

Оцена 1. Корен репа: Може се приметити удубљење око корена репа. Не може се опипати масно ткиво између коже и костију карлице. **Слабине:** Крајеви трнастих наставака су оштри на додир, а горње површине се лако напипавају.

Оцена 2. Корен репа: Може се приметити удубљење које је обложено масним ткивом у пределу корена репа. Део масног ткива испод коже може се осетити површинским опипавањем. Карлица се може лако опипати. **Слабине:** Крајеви трнастих наставака се напипавају као заобљене форме. Као и код корена репа и овде се примећује јасно удубљење на слабинама.

Оцена 3. Нема видљивог удубљења око корена репа. Преласком прстију преко посматраног подручја корена репа напипава се масно ткиво. Карлица се лако пипа са малим притиском. **Слабине:** Крајеви трнастих наставака се опипавају уз извесно притискање преко коже, али постоји дебео слој лоја на врху. И у овом случају је приметно мање удубљење на слабини.

Оцена 4. Корен репа: Присутне су наслаге масног ткива које се и посматрањем могу уочити. **Карлица** се може опипати само уз јак притисак на кожи. **Слабине:** Није могуће напипати трнасте наставке, чак ни уз јак притисак. У овом случају није уочљиво удубљење између кичме и кости кукова.

Оцена 5. Корен репа се не назире. Наслаге масног ткива испуњавају простор корена репа. Карлицу није могуће напипати ни уз интензивне снажне притиске. **Слабине:** Изражене су веће наслаге масног ткива преко трнастих наставака, па се скелет никако не може опипати.

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Контрола појаве корова у кукурузу

Штете од корова могу бити велике и разнолике, и могу се различито манифестовати: смањују принос гајене биљке, засењују и гуше гајену биљку, троше воду и минералне материје, транспирацијом повећавају влажност ваздуха чиме се омогућава лакша инфекција од болести.

Коровска заједница у усеву кукуруза је веома богата и разноврсна, али само неке коровске биљке наносе озбиљне штете усеву кукуруза. У усеву кукуруза највећу распрострањеност и заступљеност имају следеће широколисне коровске врсте: обичан штир, пепељуга, дивљи ладолеж, паламида, попонац, а све више се шире и нове инвазивне врсте као што су амброзија и чичак. Код усколисних корова најзаступљеније су: дивљи сирак из семена и ризома, пиревина, зубача, велики, сиви и зелени мухар.

Као широкоредни усев, кукуруз има велико растојање између редова и биљака у реду, што омогућава лакши раст и развиће корова, нарочито у почетним фазама развоја кукуруза.

За успешну контролу појаве и сузбијање корова неопходна је планска и и комбинована примена више мера као што су: правилан плодоред, препоручена густина

сетве, одговарајуће ђубрење, наводњавање, међуредна обрада земљишта и рационална примена хербицида.

Правилном и правовременом применом агротехничких и механичких мера смањује се присутност корова до нивоа да не утиче значајно на смањење приноса. Сменом усева у плодореду мењају се еколошки услови за раст и развиће корова. Многи корови који се добро развијају у кукурузу, у густим усевима као што су стрна жита не могу да опстану. Класична обрада земљишта има веома значајан утицај на појаву корова, у односу на редуковану обраду која се у задње време све чешће користи у гајењу кукуруза. Приликом класичне обраде, по правилу је увек регистрован мањи број врста и јединки корова, нарочито вишегодишњих. Класичном обрадом тј. дубоким орањем избацују се на површину подземни органи вишегодишњих корова и њиховим измрзавањем у току зиме, значајно се смањује њихова виталност.

Осим агротехничких и механичких мера у сузбијању корова у кукурузу могу се користити и хемијске мере. Хемијске мере сузбијања корова у кукурузу подразумевају употребу одговарајућих хербицида.

Сузбијање корова можемо обавити хербицидима након сетве, а пре ницања, као и после ницања. Хербициди који се примењују после сетве, а пре ницања кукуруза су незаменљиви за почетно сузбијање корова. Омогућавају усеву несметан раст и развој, дуг период заштите и спречавају клијање и ницање великог броја једногодишњих усколисних и широколисних корова. За хербициде који се користе после сетве, а пре ницања потребна је добра обрада земљишта и довољна количина падавина. Важан чинилац је да киша падне у првих 5-7 дана након третирања.

У периоду после сетве, а пре ницања усева кукуруза препоручује се употреба хербицида на бази: Terbutilazina (1,5-2,5 l/ha), S-metalohloro (1,5 l/ha), pendimetalina (4-6 l/ha), sulkotriona (1-1,5 l/ha). Препарат на бази terbutilazina се може применити и у периоду после ницања до трећег листа кукуруза.

Сузбијање корова након ницања кукуруза има предности у односу на третирање пре ницања, јер циљано сузбијамо најзаступљенији коров. Недостатак ове методе је већа цена хербицида и неповољни временски услови (кишовито време) у тренутку када се корови и кукуруз налазе у најповољнијој фази за примену хербицида. Најефикасније и најекономичније је извести комбиновано сузбијање широколисних и усколисних корова. У овом периоду долази накнадног ницања семенских и почетног ницања ризомских корова, посебно ризомског сирка. Важно је напоменути да препарати примењени у овом периоду своје хербицидно деловање најбоље испољавају када су коровске биљке у почетној фази пораста, од 2 до 6 листа. А уколико сузбијамо дивљи сирак, то је фаза 10-15 см, при томе обавезно треба водити рачуна и о фази развоја кукуруза (не сме да пређе 8 листова).

Број листова кукуруза нам одређује који ћемо препарат употребити, као и спектар корова.

За сузбијање широколисних корова до 5 листова кукуруза користе се препарати на бази: 2,4 D (Monosan herbi 1.5-2.5 l/ha, Maton 0,5-0,8 l/ha), препарати на бази dikambe (Banvel 0,5-0,7 l/ha) и dikambe+bentazon (Cambio, Avalon 2l/ha) примењују се најкасније до 6 листова кукуруза. У фази преко 6 листова користе се хербициди: Talisman Ekstra 1,25-1,5 l/ha, Laudis 1,5-2 l/ha, Clio 0,15-0,2 l/ha и Callisto 0,15-0,25 l/ha.

За сузбијање усколисних корова до 6 листова кукуруза користе се препарати на бази: rimsulfurona (Tarot 40-60 g/ha и Grid 20g/ha), а препарати на бази nikosulfurona (Motivel 1 l/ha) и foramsulfurona+izoksadeina-etil (Equip 2-2,5 l/ha) могу се применити и у каснијим фазама развоја кукуруза, преко 6 листова

Саветодавац заштите биља **Синиша Недељковић**

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД ОД 14.05.2018-21.05.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА**

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	150	120	
Јабука (остала)	100	100	
Лимун	200	170	
Поморанца	200	130	
Трешња	150	150	
Јагода	150		
Крушка	200	200	
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	120	100	
Кромпир(млади)	150	120	
Паприка-остала	250	250	
Лук црни	100	60	
Парадајз	200	200	
Пасуљ(бели)		250	
Купус	120	110	

**ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА, ГРОЖЂА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА
ПЕРИОД ОД 14.05.2018.-21.05.2018.ГОДИНЕ
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА**

Јединица мере (кг/дин)	Београд	Краљево	Ниш
Банана	100	100	
Јабука (остала)	85	80	
Лимун	140	120	
Поморанца	110	110	
Трешња	120	90	
Јагода	100	90	
Крушка	195	200	

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	80	80	1
Кромпир(млади)	120	100	
Паприка-остала	210	-	
Лук црни	40	40	
Пасуљ (бели)	175	200	
Парадајз	120	130	
Купус	80	90	

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД ОД
14.05.2018.-21.05.2018.ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	130	-
Јагњад	све тежине	све расе	300	280	
Јарад	све тежине	све расе	-	200	
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	СМ	-	-	-
Козе	све тежине	све расе	-	-	
Крава за клање	све тежине	СМ	-	150	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе		120	-
Овца	све тежине	све расе	160	120	
Прасад	16-25кг	све расе	300	280	
Телад	80-160	СМ	-	440	-
Товљеници	80-120	све расе	160	140	
Товљеници	>120кг	све расе	140	120	-
Шилежад	све тежине	све расе	220	-	-

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 14.05.2018-21.05.2018.ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	22	24	
Пшеница	22	25	
Сточни јечам	24	26	-
Сточно брашно	22	-	-

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agoponuda.com
AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE